

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
TÁJÉPÍTÉSZETI ÉS DÖNTÉSTÁMOGATÓ RENDSZEREK
DOKTORI ISKOLÁJA

meghívja Önt

BÁTHORYNÉ NAGY ILDIKÓ RÉKA

Kisvízfolyások tájrehabilitációjának rendezési elvei és módszere

című PhD doktori értekezésének

2007. november 29-én du. 13.30 órakor
tartandó nyilvános vitájára.

Témavezető: Csima Péter, CSc

Helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem,
1118 Bp., Villányi út 35-43. „K” épület III. em., KLUBTEREM

A Bíráló Bizottság összetétele:

Elnöke: Csemez Attila, DSc

Tagjai:

Kertész Ádám, DSc

Kőszegfalvi György, DSc

Mezősné Szilágyi Kinga, CSc

Szabó Mária, DSc

Opponensei:

Bardóczyné Székely Emőke, PhD

Kollányi László, PhD

Titkár: Kabai Róbert, PhD

Az értekezés megtekinthető

a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Entz Ferenc Könyvtárában és Levéltárban
(Budapest, XI., Villányi út 35-43. K. ép. I. em.),
elektronikus változata a <http://phd.lib.uni-corvinus.hu/250/>
címen

*A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet
és írásban előzetesen is észrevételt tehet.*

Dr. Harnos Zsolt sk.
egyetemi tanár
Doktori Iskola Vezetője

Kisvízfolyások tájrehabilitációjának rendezési elvei és módszere

Összefoglalás

A patakrendezés tájrehabilitációs szempontjaira irányuló kutatásom során tájépítésként elsősorban a tájhasználatok, a tájökológia és a tájkép vonatkozásában foglalkoztam a témakörrel. **Kutatásom célja**, hogy feltárjam a patak völgyek és a patakrendezés tájépítészeti szempontú jellemzőit, amelyekkel közelíthető a XXI. századi ideális patakmenti táj. Legfontosabb célom volt meghatározni a patakmenti táj rendezésének tájrehabilitációs elveit, majd kidolgozni azt a gyakorlatban is alkalmazható tervezési módszert, amely segítségével, tájrendezési eszközökkel optimalizálható a Patak - Táj - Ember megváltozott viszonya.

A **kutatási módszer** alapja az irodalom-feltárás és elemzés volt, amelynek első lépéseként két témakör, az *ökológiai helyreállítást célzó vízrendezés* és a *tájrehabilitáció* párhuzamos elemzésével pontosítottam a *kutatás tárgyát*, meghatároztam a *főbb fogalmakat* és *feltártam a tervezés-módszertani előzményeket*. Második lépcsőben a *hazai patakmenti tájak állapotát feltáró irodalom* alapján leírtam a *patakmenti táj tájépítészeti szempontú jellemzőit* és a *hazai tájállapot néhány jellegzetességét*. A tájrehabilitációs feladatok terület-specifikus és differenciált meghatározását segítő tovább tagoltam: a hidrológiai adottságok alapján *keresztirányú tájrendezési zónákat*, a tájhasználatok alapján pedig *hosszirányú tájrészlet-típusokat* különítettem el és jellemeztem. A tájrehabilitáció egyik részfeladatának, az ökológiai rehabilitációnak alapjaként meghatároztam és jellemeztem a *patakmenti táj vízi és vizes élőhely-típusait* és *altípusait*. Az irodalomkutatás harmadik lépcsőjében a nemzetközi és hazai publikációkban feldolgozott *patakrendezési esettanulmányokra* támaszkodva az elméleti módszertani előzmények gyakorlati megvalósulását tártam fel. 1998 óta végzett terepi megfigyeléseim, valamint kutatási és tervezési munkáim során különféle helyszíneken és változatos tervezési feladatokon keresztül volt alkalmam megismerni a hegy- és dombvidéki patakmenti tájak jellegzetességeit és a helyreállítását meghatározó tényezőket. Az irodalomkutatáson túl ezért *saját külföldi* (a bécsi *Wienfluss* és *Mauerbach*) *terepi tapasztalataimmal* és *hazai* (*Hosszúréti-patak*, *Veszprémi-Séd*, *Jósua-patak*) *terepi kutatásaim eredményeivel egészítettem ki* a patakrendezés főbb tájépítészeti szempontú jellegzetességeinek összefoglalását. A hazai gyakorlat jellegzetességeit további, a patak-helyreállításban érintett hatóságokhoz címzett *kérdőíves felméréssel* és *személyes interjúkkal tártam fel*. A patakrendezés tájépítészeti szempontú leírását és a tájrehabilitációs elvek meghatározását *saját, a kisvízfolyás völgyekre vonatkozó tervezési tapasztalataimra* és *egyéb tervdokumentációk elemzésére alapozva dolgoztam ki*.

A tudományos és gyakorlati előzmények irodalmi, terepi és interjú feltárása alapján meghatároztam a *patakrendezés 11 helyreállítás-típusát* és az *élőhely-helyreállítás 5 típusát*. Legfőbb, a tervezési gyakorlatban is hasznosítható **eredményként** kidolgoztam azt az *alapelveket integráló tájrehabilitációs tervezési módszert*, amellyel a patakhelyreállítás feladatai meghatározhatók. A tervezési módszer gyakorlati alkalmazhatóságát *mintaterületen, a Hosszúréti-patak táján* bizonyítottam, ahol meghatároztam helyreállítási szakaszokat és a helyreállítás feladatait. Patak és patakmenti táj definícióm, és annak jellemzését szolgáló statikus és dinamikus tényezők új megközelítést adhatnak az ökológiai folyosóval foglalkozó tájökológiai kutatásoknak. A patakrendezés általános és tájrendezési részfeladatonként meghatározott tájrehabilitációs elvei, valamint az általam kidolgozott tervezési módszer egy tájrehabilitációs tervezési segédlet alapjául szolgálhat.